

ارزشیابی و تحلیل پیشرفت تحصیلی

دانش آموزان

... یعنی باز خورد موثر

مؤلف:

رقیه حسینی

زمستان ۱۳۹۴

سرشناسه	: حسنی، رقیه، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: ارزشیابی و تحلیل پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان/ مولف رقیه حسنی.
مشخصات نشر	: زنجان: قلم مهر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۷۴-۵۹-۴ ریال: ۹۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: پیشرفت تحصیلی -- ایران -- ارزشیابی
موضوع	: مدرسه‌ها -- ایران -- برنامه‌های بهبود آموزش
موضوع	: موفقیت تحصیلی -- ایران
بندی کنگره	: ۱۳۹۴ الف ۴۶۳/ح LB۳۰۶۳
رده دی‌سی	: ۲۸/۳۷۱
شماره کتابخانه	: ۴۰۹۲۸۶۴

انتشارات تبسم مهر

www.tabassom.org

عنوان کتاب: ارزشیابی و تحلیل پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

مؤلف: رقیه حسنی

ناشر: انتشارات قلم مهر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۷۴-۵۹-۴

نوبت چاپ: اول/ زمستان ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: پیشگام

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

پیشگفتار

تعلیم و تربیت به عنوان بنیادی‌ترین نهاد هر جامعه رسالتی عظیم بر عهده دارد که پرورش انسان‌هایی متناسب با نیازها و اهداف جامعه از سویی و پرورش توانائی‌های ذاتی و بالقوه آن‌ها در جهت شکوفائی طبیعت انسانی از سوی دیگر بخش بزرگی از این رسالت است لذا به جرئت می‌توان گفت تجزیه و تحلیل فراگردهای اساسی نظام‌های آموزشی اهمیت ویژه‌ای می‌یابند. اسکینر تعلیم و تربیت مرسوم را نارسا دانسته و معتقد است برای بهبود آموزش و علمی‌تر کردن آن به خصوص از طریق آموزش برنامه‌ای طی چهار مرحله ضروری است که این مراحل شامل:

۱- مشخص کردن موضوع مورد آموزش ، ۲- تنظیم مجموعه‌ای از سؤال‌ها و پاسخ‌ها
۳- تقسیم مطالب یا تفرعاتی به بخش‌های کوچک و منطقی ۴- تشویق فراگیران به یادگیری. وی معتقد است موضوعات درسی، همه‌ی آن چیزی نیست که از طریق آموزش برنامه‌ای می‌توان به فراگیر آموزش داد، بلکه با آموزش این موضوعات می‌توان اندیشیدن را به او آموخت و او را تشویق کرد تا توانایی بیگیری و حتی ابداع و خلاقیت در او ایجاد شود. ارزشیابی یادگیری فراگیران و معیار سنجش بی آنان به اهداف تربیتی که اسکینر دومین مرحله آموزش می‌داند در واقع آخرین مرحله در کار معلم است. به این معنا که اقداماتی برای تشخیص میزان یادگیری فراگیران طراحی شده و معلمان به کمک آن ضمن ارزشیابی یادگیری به تشخیص میزان دستیابی به اهداف تربیتی می‌پردازند (بیلر/ کدیور، ۱۳۷۳).

هدف‌های تربیتی، بازتابی از مقاصد عمومی نظام آموزشی و مقاصد اختصاصی تدریس است. در جریان آموزش معلم می‌خواهد دانش آموزان چه چیزی یاد بگیرند؟ رفتار آنان بعد از آموزش چه تفاوتی کرده باشد؟ این پرسش‌ها مربوط به اهداف تربیتی است. پرورش معادلی است برای تربیت به معنای فرایندی منظم و مستمر که هدف آن هدایت رشد همه جانبه شخصیت پرورش یابندگان در جهت کسب

معارف بشری و هنجارهای مورد پذیرش جامعه و کمک به شکوفا شدن استعدادها می‌باشد و منظور از آموزش فرایندی است که در خدمت پرورش قرار دارد و فعالیت‌هایی را شامل می‌شود که معلم به قصد آسان ساختن یادگیری انجام می‌دهد (سیف، ۱۳۸۲).

ارزشیابی از میزان یادگیری فراگیران که از دیر باز مورد توجه برگزار کنندگان دوره های آموزشی بوده است. از یک طرف به عنوان عامل کنترل کننده تمامی عناصر تعلیم و تربیت از جمله هدف، برنامه، روش و وسایل آموزشی و از سوی دیگر به عنوان روشی برای شناخت و هدایت فعالیت‌های تحصیلی فراگیران به شمار می‌رود. لذا سنجش و ارزشیابی از ارکان اصلی و جدایی‌ناپذیر نظام آموزشی بوده و از صلاحیت‌های فردی برای احراز شغل دبیری و تالیس داشتن دانش تخصصی و مهارت عملی در زمینه ارزشیابی است (قدیمی مقدم، ۱۳۸۳، ص ۱۱).

بنابراین در این کتاب سعی بر آن است به ارزشیابی و انواع آن، نحوه طراحی سؤال‌های آزمون‌های پیشرفت تحصیلی و تحلیل سؤال‌های آزمون‌های پیشرفت تحصیلی پرداخته شود.

رقیه حسنی

دی ماه ۱۳۹۴

فهرست مطالب

پیشگفتار مولف.....	ج
فصل اول: ارزشیابی و انواع آن	۱
تاریخچه‌ی ارزشیابی	۳
انواع ارزشیابی	۴
۱- ارزشیابی آموزشی	۴
۲- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۴
۳- اهمیت و ابعاد انجام ارزشیابی	۵
آشنایی با اصطلاحات ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۶
انواع ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۷
الف- دسته‌بندی ارزشیابی‌ها، آموزشی با توجه به زمان و هدف	۷
۱- ارزشیابی آغازین	۷
۲- ارزشیابی تکوینی	۸
۳- ارزشیابی تشخیصی	۸
۴- ارزشیابی تراکمی	۹
ب- ارزشیابی با توجه به ملاک مورد نظر	۹
۱- ارزشیابی وابسته به ملاک	۹
۲- ارزشیابی وابسته به هنجار	۹
ج- دسته‌بندی ارزشیابی با توجه به ارزشیابان	۱۱
چهار گام اساسی در سنجش و ارزشیابی	۱۲
گام اول: استخراج اهداف یادگیری	۱۲
گام دوم: برنامه ریزی برای طراحی آزمون	۱۸
فصل دوم: تعریف و طبقه‌بندی آزمون‌های پیشرفت تحصیلی	۲۲

۲۴	گام سوم: طراحی انواع سؤال های آزمون های پیشرفت تحصیلی
۲۶	الف) انواع آزمون های باز پاسخ
۲۶	ب) انواع آزمون های بسته پاسخ
۲۷	نحوه ی طراحی انواع سؤال های آزمون های باز و بسته پاسخ
۴۸	ملاکهای طراحی سؤال های آزمون های پیشرفت تحصیلی استاندارد
۵۱	فصل سوم: اجرای آزمون، نمره گذاری آزمون و تحلیل سؤال های آزمون
۵۳	اجرای آزمون
۵۳	نمره گذاری
۵۵	گام چهارم: تحلیل سؤال های آزمون های پیشرفت تحصیلی
۵۶	تحلیل آماری نتایج سؤال های آزمون های بسته و باز پاسخ
۵۱	محاسبه ضرایب دشواری و قدرت تمیز سؤال های آزمون های بسته و باز پاسخ
۶۵	نحوه محاسبه پایایی آزمون سؤال های آزمون های بسته و باز پاسخ
۷۹	عوامل مؤثر در پایایی آزمون
۸۰	نحوه سنجش روایی آزمون سؤال های آزمون های بسته و باز پاسخ
۸۰	عوامل درونی مؤثر بر روایی آزمون
۸۱	مراحل تهیه آزمون استاندارد
۸۳	فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری
۸۹	کتاب نامه :